

باسمہ تعالیٰ

مرکز مشاوره جامعہ الزہرا سلام اللہ علیہا

ایمان خود را بسنجیم

رَوَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: لَا يَكْمُلُ الْمُؤْمِنُ إِيمَانَهُ حَتَّى يَحْتَوِيَ عَلَى مِائَةٍ وَ ثَلَاثِ خِصَالٍ فِعْلٍ وَ عَمَلٍ وَ نِيَّةٍ وَ ظَاهِرٍ وَ بَاطِنٍ

فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا يَكُونُ الْمِائَةُ وَ ثَلَاثُ خِصَالٍ فَقَالَ: يَا عَلِيُّ مِنْ صِفَاتِ الْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ

از رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم روایت شده که فرمودند: ایمان مومن کامل نمی شود تا اینکه دارای ۱۰۳ خصلت در فعل و عمل و نیت و باطن و ظاهر او گردد.

آنگاه امیرالمومنین علیه السلام فرمودند: یا رسول الله آن ۱۰۳ خصلت کدامند؟

حضرت فرمودند: یا علی علیه السلام از جمله صفات مومن این است که:

جَوَّالَ الْفِكْرِ - جَوْهَرِي الذِّكْرِ - كَثِيرًا عِلْمُهُ - عَظِيمًا حِلْمُهُ

اندیشه اش بسیار متحرک و پویاست - ذاتا متذکر و به یاد خداست - علم و دانشش فراوان -
بردباریش بزرگ

جَمِيلَ الْمُنَازَعَةِ - كَرِيمَ الْمُرَاجَعَةِ - أَوْسَعَ النَّاسِ صَدْرًا - وَأَذْلَهُمْ نَفْسًا

خوش برخورد در کشمکش - بزرگوار در بازگشت و پذیرش - سعه صدرش از همه بیشتر - و
نفسش از همه خاکسار تر است

ضِحْكُهُ تَبَسُّمًا - وَاجْتِمَاعُهُ تَعَلُّمًا - مُذَكِّرَ الْعَافِلِ - مُعَلِّمَ الْجَاهِلِ

خنده اش تبسم - گردهمآیی برای تعلم و یادگیری - تذکردهنده به غافل - و آموزنده جاهل
است

لَا يُوْذِي مَنْ يُوْذِيهِ - وَ لَا يَخُوضُ فِيْمَا لَا يَعْنِيهِ - وَ لَا يَشْتُمُ بِمُصِيبَةٍ

به کسی که آزارش می کند آزاری نمی رساند - و در آنچه به دردش نمی خورد وارد نشود و
هیچ کس را به مصیبتی سرزنش و شماتت نمی کند

وَ لَا يَذْكُرُ أَحَدًا بِغِيْبَةٍ - بَرِيئًا مِنَ الْمُحَرَّمَاتِ - وَاقِفًا عِنْدَ الشُّبُهَاتِ

و هیچ کس را با غیبت یاد نمی کند - از کارهای حرام بیزار است و در موارد شبهه قدم بر نمی
دارد

كَثِيرَ الْعَطَاءِ - قَلِيلَ الْأَذَى - عَوْنًا لِلْغَرِيبِ وَ أَبًا لِلْيَتِيمِ

بخشش فراوان - آزارش بسیار کم - برای غریب و ناآشنا یاور و برای یتیم پدر است

بُشْرُهُ فِي وَجْهِهِ وَ حُزْنُهُ فِي قَلْبِهِ مُسْتَبْشِرًا بِفَقْرِهِ

شادابی و خرمی اش در چهره و حزن و اندوهش در دل و به نیاز خود (به خدا) خرسند است

أَحْلَى مِنَ الشَّهْدِ - وَ أَضَلَدَ مِنَ الصَّلْدِ - لَا يَكْشِفُ سِرًّا وَ لَا يَهْتِكُ سِتْرًا

شیرین تر از عسل - وسخت تر از سنگ است - و هیچ رازی را فاش نسازد و هیچ پرده ای را ندرد

لَطِيفَ الْحَرَكَاتِ - حُلُوَ الْمُشَاهَدَةِ - كَثِيرَ الْعِبَادَةِ - حَسَنَ الْوَقَارِ

حرکاتش لطیف - دیدارش شیرین - عبادتش بسیار - وقارش نیکو

لَيْنَ الْجَانِبِ - طَوِيلَ الصَّمْتِ - حَلِيمًا إِذَا جُهِلَ عَلَيْهِ

برخوردش نرم - سکوتش طولانی است - اگر درباره او به نادانی رفتار شود حلیم و بردبار است

صَبُورًا عَلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْهِ - يَجِلُّ الْكَبِيرَ وَ يَرْحَمُ الصَّغِيرَ

بر کسی که به او بدی کرده است شکبیا است - بزرگتر را گرامی داشته و به کوچکتر رحم می کند

أَمِينًا عَلَى الْأَمَانَاتِ - بَعِيدًا مِنَ الْخِيَانَاتِ - إِلْفُهُ التَّقَى وَ حِلْفُهُ الْحَيَاءُ

بر امانت ها امین - و از خیانت ها به دور است - همدم او تقوا و هم پیمان او شرم و حیاست

كَثِيرَ الْحَذَرِ - قَلِيلَ الزَّلْلِ - حَرَكَاتُهُ أَدَبٌ وَ كَلَامُهُ عَجِيبٌ

پرهیزش بسیار - لغزشش کم حرکاتش مودبانه و گفتارش مایه شگفتی است

مُقِيلَ الْعَثْرَةِ - وَ لَا يَتَّبِعُ الْعَوْرَةَ - وَقُورًا صَبُورًا - رَضِيًّا - شَكُورًا

از خطا و لغزش در می گذرد - و در پی عیوب دیگران نمی رود - با وقار - صبور - خشنود و راضی - سپاسگذار

قَلِيلَ الْكَلَامِ - صَدُوقَ اللِّسَانِ - بَرًّا - أَمْصُونًا

کم حرف - راست گفتار - نیکوکار - مصون و محفوظ

حَلِيمًا - رَفِيقًا - عَفِيفًا - شَرِيفًا - لَا لَعَانَ وَ لَا كَذَابٌ

بردبار - رفیق و سازگار - پاکدامن - با شرافت است لعن کننده و دروغگو نیست

وَلَا مُعْتَابٌ - وَلَا سَبَابٌ - وَلَا حَسُودٌ - وَلَا بَخِيلٌ - هَشَّاشٌ بَشَّاشٌ

غیبت کننده نیست - دشنام نمی دهد نه حسود است و نه بخیل - گشاده رو و شاداب است

لَا حَسَّاسٌ وَلَا جَسَّاسٌ - يَطْلُبُ مِنَ الْأُمُورِ أَعْلَاهَا - وَمِنَ الْأَخْلَاقِ أَسْنَاهَا

نه ظریف و حساس است - و نه کنجکاو و جاسوس - از کارها عالی ترین را طلب می کند - و از اخلاق برجسته ترین را

مَشْمُولًا بِحِفْظِ اللَّهِ - مُؤَيَّدًا بِتَوْفِيقِ اللَّهِ - ذَا قُوَّةٍ فِي لِينٍ

حفظ خدا شامل حال اوست - به توفیق الهی یاری شده است - و در عین نرمش قوی است

وَعَزْمَةٌ فِي يَقِينٍ - لَا يَحِيفُ عَلَى مَنْ يَبْغِضُ - وَلَا يَأْتِمُّ فِي مَنْ يَحِبُّ

و تصمیم همراهِ با یقین - با کسی که دشمن باشد ستم نمی کند - و درباره کسی که دوستش دارد به گناه نمی افتد

صَبُورٌ فِي الشَّدَائِدِ - لَا يَجُورُ وَلَا يَغْتَدِي - وَلَا يَأْتِي بِمَا يَشْتَهِي

در سختی ها بسیار شکیباست - نه ستم می کند و نه تجاوز - و هر چه دلش خواست انجام ندهد

الْفَقْرُ شِعَارُهُ - وَالصَّبْرُ دِئَارُهُ - قَلِيلَ الْمُنُونَةِ - كَثِيرَ الْمَعُونَةِ

جامه زیرینش نیاز (به خدا) - و جامه زبرینش صبر و مقاومت - هزینه و زحمتش اندک - کمک و یاریش بسیار

كَثِيرَ الصِّيَامِ - طَوِيلَ الْقِيَامِ - قَلِيلَ الْمَنَامِ - قَلْبُهُ تَقَى - وَ عِلْمُهُ زَكَى

روزه داری او بسیار - قیام و عبادتش طولانی - خوابش کم - قلبش پرهیزگار و علم و دانشش پاکیزه است

إِذَا قَدَرَ عَفَا - وَإِذَا وَعَدَ وَفَى - يَصُومُ رَغْبًا - وَ يَصَلِّي رَهْبًا

هنگامی که قدرت یابد عفو نماید - و هنگامی که وعده دهد وفا نماید - با میل و رغبت روزه می گیرد - و با ترس و خوف نماز می خواند

وَ يَحْسِنُ فِي عَمَلِهِ كَأَنَّهُ نَاطِرٌ إِلَيْهِ - غَضَّ الطَّرْفِ - سَخَى الْكَفِّ

چنان نیکو عمل می کند که گویا او را می بیند - دیده اش (از ناروا) فرو بسته - دستش باسخاوت است

لَا يَرُدُّ سَأَلًا - وَ لَا يَبْخُلُ بِنَائِلٍ - مُتَوَاصِلًا إِلَى الْإِخْوَانِ - مُتَرَادِفًا إِلَى الْإِحْسَانِ

در خواست کننده ای را رد نکند - ونسبت به دستاورد دیگران بخل نرزد - با برادران ارتباط
و پیوستگی دارد - در نیکو کاری پیاپی اقدام کند

يَزِنُ كَلَامَهُ وَ يَخْرُسُ لِسَانَهُ - لَا يَغْرَقُ فِي بُغْضِهِ - وَ لَا يَهْلِكُ فِي حُبِّهِ

سنجیده سخن می گوید و زبانش را می بندد - در خشم و دشمنی غرق نشود - و در دوستیش
هلاک نگردد

**لَا يَقْبَلُ الْبَاطِلَ مِنْ صَدِيقِهِ وَ لَا يَرُدُّ الْحَقَّ مِنْ عَدُوِّهِ - وَ لَا يَتَعَلَّمُ إِلَّا لِيَعْلَمَ وَ لَا يَعْلَمُ إِلَّا
لِيَعْمَلَ**

باطل را از دوستش نمی پذیرد و در مقابله با دشمن حق را پایمال نمی کند - دانش را نمی آموزد
مگر برای دانستن و آگاهی و نمی آموزد مگر برای عمل

قَلِيلًا حَقْدُهُ - كَثِيرًا شُكْرُهُ - يَطْلُبُ النَّهَارَ مَعِيشَتَهُ - وَ يَبْكِي اللَّيْلَ عَلَى خَطِيئَتِهِ

کینه اش اندک - شکر و سپاس بسیار - در روز به جستجوی معاش می پردازد و در شب بر خطا
و گناهش گریه می کند

إِنْ سَلَكَ مَعَ أَهْلِ الدُّنْيَا كَانَ أَكْسَهُمْ وَ إِنْ سَلَكَ مَعَ أَهْلِ الْآخِرَةِ كَانَ أَوْزَعَهُمْ

اگر با اهل دنیا همراه شود زیرکترین آنهاست و اگر با اهل آخرت همراه باشد پارسا ترین آنهاست

لَا يَرْضَى فِي كَسْبِهِ شُبُهَةً - وَ لَا يَعْمَلُ فِي دِينِهِ بِرُخْصَةٍ

در کسب خویش موارد شبهه را نمی پسندد - و در عمل به دینش دنبال عذر و رخصتی نمی رود

يُعْطِفُ عَلَى أُخِيهِ بِزَلَّتِهِ - وَ يَرْضَى مَا مَضَى مِنْ قَدِيمِ صُحْبَتِهِ

با خطا و لغزش برادر دینیش به عطف رفتار نماید - و حق دوستی دیرینه را مراعات می کند.

منبع: بحار الانوار - جلد ۶۷ - ص ۲۱۰

تهیه و تنظیم: مرکز مشاوره جامعه الزهرا علیها السلام، فروردین ۱۴۰۰